

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETESI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr. többzörri hirtet-
ésnél olcsóbb. Nyiltter
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A történelmi társulat Ujvidéken.

megyei történelmi társulat negyedik nyilvános ülését Ujvidéken tartotta. Az alapszabályok is azt rendelkezik, hogy időnkint vidéken is tartassanak nyilvános ülések: az egylet érdekei is ezt követelik. Az egyletnek számos tagja távol lakik a központtól és így ugyszólva soha sincs alkalma közvetlenül meggyőződni a megyei történelmi társulat működési irányáról; viszont a társulat mint ilyen soha sem ismerhetné meg szemtől-szembe egyes tagjait, a kiknek a központban nem igen akad dolguk: ilyen vidéki ülések rendezése által propagandát csinál az egylet önmagának és közvetlen érintkezésbe jó saját vidéki tagjaival, a kik közül számosan nem igen jöhettek be Zomborba az egylet által rendezett ülésekre.

Ujvidéken az egylet a vidéki kirándulások egy második előnyéről is meggyőződött. A felolvasott tárgyak leginkább olyanok voltak, hogy Ujvidék városát és környékét különösen érdekelhették. Bende Imre apát-plébános, futaki Hadik András gróf felolvasott életrajza kapcsában ép oly terjedelmesen, mint az egész felolvasás volt, élőszóval előadott rendkívül érdekes adatokkal egészítette ki a felolvasást: ő mint volt futaki plébános Futak településének, gr. Hadikhoz való viszonyának avatott ismerője előadásával nem kevesebb élvezetet és tanulságot nyújtott, mint maga a felolvasott anyag. — Kiszács történetének felolvasásakor Balia Pál ügyvéd és Kármán verbázi evang. lelkész ur érdekes magyarázatokkal kísérték a felolvasott anyagot. Mások a gyűlés színe előtt jelentést tettek a környéken történt leletekről vagy megjelölték azon helyeket, ahol eredményesen lehetne ásásokat eszközölni, stb. Szóval a megyei történelmi társulat e kirándulása alkalmával egy egész vidéknek érdeklődését megnyerte a maga számára és a társulat körébe eső ismeretek bányáját nyitotta meg.

Ne szóljon tehát senki kicsinyes indokokból az ellen, ha a társulat ügyeit intéző körök a megyei központban lévők kis kényelmetlenségének árán egyszer-másor a társulat érdekében az egylet távolabb lakó tagjainak kényelme javára, de főképp az egylet iránti érdeklődés körének kiterjesztése céljából, a szokott kerékvágásból egy kissé ki-ki térnek, és egy-egy gyűlést a vidéken rendezik.

Jelenleg mindazoknak, kik ezen megyei első szellemi központunk felvirulását szívükön hordják, főleg két irányban kell működniök: tagokat gyűjteni és a megyei muzeumot lehetőleg gyarapítani. A taggyűjtés könnyen eszközölhető, egyéb nem kell hozzá, mint egy kis rábeszélés és egy levelező lap, melyen az ügynek megnyert férfú a titkárt értesíti, hogy az egyletbe óhajt belépni. Az egyletnek az ujvidéki gyűlésen bejelentett 10 taggal együtt 210 tagja van: ez kevés, akár Bácsországot nézzük, akár a társulat feladatainak megoldását. Addig míg ezer tagunk nincs, a taggyűjtés terén senki babérjain ne pihenjen.

A megyei muzeum gyarapítása tekintetben főképp oda kell hatni, hogy a megyében felszínre került vagy kerülő régiségek máshová ne vándoroljanak, mint épen oda, hol leginkább vannak helyükön: a megyei muzeumba. Akárhova küldjük azokat, kimennek a megyei közönség birtokjogából: ha a megyei muzeumnak adjuk, a megyei közönség birtokában maradnak, mert a megyei történelmi társulat és muzeuma egyaránt a megyei közönségé, értök alakult az, és ők alakítják, képezik azt. Virágossá tassel tehát fel egyesült erővel megyénk egyetlen szellemi központját, a megyei történelmi társulatot és annak muzeumát.

Dr. Margalits Ede.

Negyedik felolvasó ülés.

A megyei történelmi társulatnak Ujvidéken tartott felolvasó ülésének lefolyása a következő volt. Schmausz Endre alispán, a társulat nagybuzgalmú elnöke az ülést megnyitván, dr. Margalits Ede felolvasa a mult ülés jegyzőkönyvét; ennek tudomásul vétele után a következő titkári jelentést olvassa fel:

„A „Bács-Bodrogh megyei történelmi társulat“ f. évi február havában megtartott nyilvános ülése óta az egylet beléletére vonatkozólag a következőket van szerencsém jelenteni: 1. Az alapszabályok értelmében július hó 5-ére tervezett nyilvános ülést a megyei évnegyedes közgyűléssel kapcsolatosan megtartani nem lehetett, mert a megyei közgyűlés után is kivételesen többrendbeli megyei bizottsági ülés volt; e körülményt tekintve véve az egylet választmánya úgy intézkedett, hogy az elhalasztott ülés e mai napon Ujvidéken tartassék meg: ez elhatározásában a választmányt azon körülmény vezette, hogy Ujvidéken és a közelfekvő három szolgabírói járásban az egyletnek hatvannál több tagja van és hogy e napokra esik ugyanitt a megyei tanító-egylet évi közgyűlése és a szerb női kézműipar kiállítás berekesztése, mely alkalmak az ugvis jelentékeny értelmi központot képező Ujvidék sz. kir. városban kedvező alkalmul kínálkoznak arra nézve, hogy a megyei történelmi társulat iránti érdeklődés e vidéken még inkább élesztessék és fejlesszessék. 2. Az egylet tagjainak száma 200. Az utolsó ülés óta tagul jelentkezett Schadt Ignác, ó-morovicai róm. kath. lelkész, és pótlólag bejelentettek tagokul Almásról: Deák Zsigmond, Antunovics József, Kovács János, Arnold Antal, Csiesáky Mihály, Valihora Agoston. Az augusztus hó 20-án megtartott választmányi ülés elrendelte, hogy a tagok névsora a lapokban közöltessek, ez intézkedésnek e jelentéssel kapcsolatban tettem csak eleget. A tagok névsora a következő:

A Bács-Bodrogh megyei történelmi társulat tagjainak névsora: Abraham Mihály Ada, Ada község, dr. Alföldy Gedeon Zombor, Antunovics Mátyás Szabadka, ft. Armbruszt Péter Palánka, ft. Balassy Endre Hegyes, Balás Imre Szabadka, ft. Balogh György Bács, Barthal József Zombor, Bartl Antal Palánka, ft. Bende Imre Ujvidék, Berényi Lajos Szabadka, dr. Bernheim Samu Palánka, Breszlauer Lipót Palánka, Bieber Gyula Szeged, Birkás Gyula Szabadka, Bittermann József Szabadka, Boromisza János Zenta, dr. Boromisza Tibor Jankovác, Buchvald Simon Topolya, Blumenthal János Zombor, Csarsch Károly Palánka, Császár Péter Topolya, dr. Csihás Benő Zombor, Csihás József Zombor, Csupor Gyula Palánka, Cziráky József Hegyes, Czirfusz Ferenc Zombor, Dalmay József Zombor, Dimitrievics Milos Ujvidék, ifj. Donoszlovics József Zombor, Donoszlovics Vilmos Zombor, Dömötör Lál Zombor, Dudás Lajos Zenta, dr. Eremin György Zombor, Esztergamy Sándor Ada, Eigl József Uj-Futtak, Frankl István Ujvidék, Fratricsevics János Hegyes, dr. Fleischer Simon Zsablya, Fischer Nándor Gajdobra, Fridrik Tamás Ada, ft. Fonyó Pál Kalocsa, Gräff Nikáz Zombor, Gruics János Szilbás, dr. Grüner Samu Zombor, Gombos Gábor Zenta, Grosz Gusztáv Szent-Tamás, dr. Guln György Szabadka, Gyorgyoványky György Zombor, Harr Samu Kis-Kér, Harlikovics Gyula Palánka, Harlikovics Károly Palánka, Hartmann János Uj-Soóvé, Haverda Mátyás Szabadka, dr. Hipp Antal Palánka, dr. Holländer Adolf Jankovác, ft. Horváth Imre Dorozsló, Hubert Herman Szabadka, Iványi István Szabadka, Jablonszky József Ada, Jablonszky Miklós Zsablya, Jakobsics Antal Szabadka, Janosó Ödön Gyurgyevó, Jankováci olvasó-egylet, dr. Kamenitzky Sándor Ujvidék, ft. Kanyurszky György Budapest, Karácson Gyula Zombor, Karl Bálint Cservenka, ft. Kármán József Uj-Verbász, Krappenheim József Dorozsló Kelemen János Ada, ft. Kesztler Mátyás Bajsa, ifj. Klein Jakab Pécs, Kleiner Adolf Bukin, Kereskényi Károly Hegyes, Kertész Nándor Szabadka, Kiss Ábel Hegyes, Kiskéri olvasó-egylet, Koch József Kis-Kér, Kolényi Gusztáv Glozsán, Koltz József Budapest, Kolozsvár Sándor Futtak, Korossy János Kiszács, Kovácsévics István Csúrogh, Kovácsfy Alajos Zombor, Kovalszky Lajos Uj-Verbász, Kozma László Zombor, König Gábor Zsablya, Lajthay János Ó-Kér, Lakatos Péter Temerin, Lang József Szabadka, Latinovics Ernő Borsód, Latinovics Gyula Baja, Latky József Hegyes, Lekoczky János Kulpin, Lovászy Márton Zombor, Löbl Zsigmond (?), Lukácsévics István Zenta, Malachovszky László Szabadka, Malin Károly Obrovác, Máncis Péter Szabadka, dr. Margalits Ede Zombor, Mártonfy Károly Zombor, Matkovics Lajos Zenta, Melkay György Szabadka, Mérey Agost Szabadka, Mezey Károly Palánka, Mihályi János Zombor, Mirkovics Lyubomir Kulpin, Mokry Dezső Palánka, dr. Molnár István Lajos Zombor, Mucsy György Szabadka, Mukics János Szabadka, Müller Béla Hódságh, Mikovics Kálmán Jarek, Müller Gyula Zombor, Nagy István Palánka, Nagy László Palánka, Németh Mátyás Szabadka, Nikolics György Apatin, Oltványi György Bács, Ó-Morovica község, Papp Antal Zenta, Papp József Hegyes, Papik Miksa Temerin, Pártos Gyula

Budapest, dr. Pávlovics Simon Zombor, Payerle János Bukin, Pertics Mihály Szabadka, Piukovics Ödön Budapest, Poppovics Döme Zombor, Poppovics Szilárd Ada, Pozsonyi Béla Csantavér, Prokesch Ignác Szabadka, Pfeifer István Bulkesz, Radics György Zombor, Raics Miklós Zsablya, Rátay József Zombor, Rédey Károly Siklós, Rezsnyai Aurél Zenta, Rohonyi Gyula Ujvidék, ft. Rónay István Prigl-Szt.-Iván, Sándor Béla Zombor, Schmausz Endre Zombor, Schmausz Ferenc Torzsa, Schenk Antal Ada, Schneeberger János Uj-Verbász, Stebler Lajos Bulkesz, Stelzer Frigyes Kiszács, Stelzer Teréz Kiszács, Zsigmond Günter Ó-Soóvé, Spitzer Mór Zombor, dr. Schosberger József Szabadka, dr. Schuller Simon Zombor Szabadkai ízr. hitközség, Szabadkai nemzeti kaszinó, Saics Gyula Ó-Kér, Szakáll Adorján Zombor, Szalay József Zombor, Szalay Károly Petrovács, ft. Széchenyi Jenő Ns.-Militics, Széchenyi József Zombor, Szeffü György Zenta, Székely Simon Szabadka, Szemző Gyula Zombor, Szemző Mátyás Kulpin, Szebenburger Károly Szabadka, Szilágyi Mór Zombor, dr. Sztójkovics Péter Zombor, Szőreghy Antal Szabadka, Szücs Lajos Zenta, Tárcazy Mór Zombor, Temerini polgári kör, Tessényi István Bulkesz, Tipka Antal Szabadka, Tripolszky Gyula Zombor, Tones Gusztáv Szabadka, Tormásy Gábor Gákova, Tóth Lajos Zenta, Ujvidéki polgári kaszinó, Ujvidéki magyar főgymnasium, Ujvidéki magyar főgymnasium olvasóköre, Ujvidéki magyar főgymnasium ifjusági könyvtár, Ujvidéki állami polgári leány tanoda, Ujvidéki állami ipariskola, ft. Válics János Madaras, dr. Vály Béla Szabadka, Városi Tivadar Zombor, nt. Venetianer Sándor Uj-Soóvé jelenleg Trieszt, dr. Vilhelm Adolf Szabadka, Vojnics Dániel Szabadka, Vojnics Jakab Szabadka, Vojnics Nándor Szabadka, Vuics Izidor Ada, Vujevich Zakár Zombor, Zittl Róbert Temerin, dr. Zombortsevics Vince Szabadka, Zsigmond Gyula Piros, Zsulyevics Demjén Zombor.

Bieber Gyula, az egylet szertárnoka Szegedre költözvén, teendőit ideiglenesen én végeztem és végzem, míg a legközelebbi közgyűlés egy új szertárnok választása iránt intézkedni nem fog.

3. A legutóbbi választmányi ülés megbízásából bátor voltam az egyleti tagoknak az alapszabályok egy-egy példányát megküldeni és őket felkérni, hogy sziveskedjenek az évi tagdíjat az egylet pénztárnokához mielőbb megküldeni, mert a társulat évkönyvének kiadása és egyéb szükségletei igénylik, hogy némi vagyonnal rendelkezzenek. Az évkönyv kiadása iránt végleges intézkedés a legközelebbi választmányi ülésen fog megtörténni. Ugyan-e választmányi ülés lesz hivatva az alapszabályok azon pontjának tüzetés értelmezésével foglalkozni, kikre alkalmazandó az alapszabályok 8 és 3 ik pontja, illetőleg kik tekinthetők az egylet oly működő tagjainak, hogy a tagdíj illetmény lefizetése alól felmentvők. Ez irányban minden kezdeményezéstől tartózkodtam, nehogy hatáskörömet átlépjem; de viszont kötelességem tartottam e körülményt szóba hozni és a legközelebbi választmányi ülés figyelmébe ajánlani, nehogy kötelességet mulasztak.

4. Az egyleti tagok szakszerű működésére vonatkozólag a következőket van szerencsém jelenteni: Donoszlovics Vilmos egyleti tag a mult gyűlés meghagyásához képest felolvasásának: „Alkotmányos mozgalmak a 60-as évek elején Bács-Bodrogh megyében“ kiegészítő pótlását szives volt eszközölni és azt hozzá beküldeni. Steltzer Frigyes 86 oldalra terjedő és német nyelven irt tanulmányt adott ki e cím alatt: „Geschichte der Bácska“; Gusztáv Adolf Famler „Torzsa und seine Ansiedelung“ című 133 oldalra terjedő művet adott ki; Koch József kiskéri evang. lelkész „Geschichte von Kis-Kér“ című 68 oldalra terjedő tanulmányt adott ki és küldött be az egyletnek; Steltzer Frigyes evang. lelkész ur „Kiszács története“; Iványi István egyleti alelnök ur „A péterváradai katonai sánc polgáriásítása“; Pozsonyi Béla egyleti tag „A községi annalesek írása“ című dolgozatokat adott be nálam felolvasás végett és Donoszlovics Vilmos ur az egylet elnökénél ugyan-e célból „Gr. Hadik András élete“ című dolgozatot jelentett be. Petri Károly pedig egy 36 oldalra terjedő tanulmányt adott ki Uj-Soóvé telepítésének és növekvésének történetéről. Ezekből kiderül, hogy az egylet tagjai a lefolyt félvében kiváló buzgóságot fejtettek ki az egylet céljainak megvalósítására irányzott tevékenységükben.

5. A választmány megbízásából kiváló gondot fordítottam az egylet muzeumának megalapítására és gyarapítására. A muzeumi éremgyűjtemény igénytelen alapjául a társulatnak egy IV-ik Béla magyar király korából származó rézpénzt adományozván társadalmi úton, közvetlen felkérés folytán igyekeztem odahatni, hogy a szerény kezdet minél gyorsabban és minél szebben gyarapodjék. April hóban Baján időzvé, felkerestem Pilaszanovics Antal földbírtokos urat, ki is kéresemre az egylet muzeumának 72 db római pénz volt szives ajándékozni és megígérni, hogy a megyei muzeumnak családi letétképp át fogja adni összes nagyértékű pénz, érem és régiség gyűjteményét. Ugyanazon alkalommal felkerestem nagyszájas és főtisztelendő Berényi Dániel bajai apát-plébános urat, ki is az egy-

letnek 125 db régi pénz és érmetajándékozott, köztük 21 db római pénz. Ugyanazon hónapban Cserenkán az országos kiállítás érdekében időzve, Quirzföld Nándor evangélikus lelkész ur kérésére az egyletnek ajándékozott egy nagybecsű római vázát. Ezen váza a telecskai domb beomlása alkalmával került felszínre.

Ezen előzmények után a megyei hírlapokban a megyei muzeum érdekében a következő felhívást bocsátottam közre: „A megyében a hazát szeretni, e mondatban van kifejezve korszerű haladásunk titka. Sokan csak azért keritnek nagy feneket szóval hirdett hazafiságunknak, hogy a fáradságot igénylő közhasznú tevékenységtől önmagukat felmenthessék; pedig a szó csak szó és még nem való. Korunk jelszava: Tenni! Tegyen meg mindenki tőle telhető, azon szélesebb körben, melyben hazafisága tetteiben érvényesülhet; működjék közre mindenki minden tőle telhető módon szülőhelye, anyamegyéje felvirágoztatásának érdekében; mutassa meg mindenki tetteivel, áldozatkészségével, hogy megyéjében hazáját szereti: úgy közvetlenül tükélyesülni fog azon mozaik kő, melyet helyi patriotizmusnak neveznek, úgy közvetve tükélyesülni fog maga azon nagy mozaik festmény is, melyben hazánk közállapota élénk színekkel rajzolódik. A feltétlen központosítás kora lejárt. Mindent az ország fővárosába összpontosítani helyes volt akkor, midőn hazánk anyagi és szellemi állapota még oly hátramaradtak voltak, hogy azt a kevés anyagi és szellemi kapitálissal, mellyel hazánk rendelkezett, egy pontba össze kellett gyűjteni, hogy csak valamit is felmutathassunk. Az idők és viszonyok változtak. Hazánk óriási haladást tanusított a lezajlott három évtized alatt; most már mindent egy helyre, az ország szívébe, összpontosítani túltengést, hypertrophiát idézne elő és az egész államgépezet haladására szélhűdészerűleg, bénítólag hatna. Ma a minden téren érvényesülő decentralizáció képezi a korszerű haladás condicio sine qua non-ját. Alakultak és alakulnak is a legújabb időben a kor intő szava iránt fogékonyabb megyék területén anyagi vagy szellemi alapon álló szövetkezők, konzorciumok, társulatok és egyletek, hogy így az ország egyes tényezőinek belérteke, minden irányú haladás útján, emelkedjék, s ez úton a megyék összegének, a hazának, értéke is folyton nagyobboldjék: Bácsme gyében is a közelmúltban, sok vajadás után, megalakult az első szellemi központ, melyből idővel egyéb mások is ki fognak rajzani, a „Bácsme gyei történelmi társulat.“ Ha megyénk ez első szellemi központja a közönynek áldozatává lesz, haladásunk ismét hosszú időre szóló visszaesést fog feltüntetni. Minden kezdet nehéz. A ki túlbuzgalmában e zsenge egyletet egyszerre a tudományos akadémia, vagy az országos történelmi társulat színvonalán óhajtaná látni, és mert e lehetetlenség egyszerre valóságá nem lehet, azokat, kik e szellemi központot teremtették és munkájukkal fentartják, szemrehányásokkal illeti, rossz szolgálatot tesz a jó ügynek és kockáztatja azt, hogy annak Hierostratusa legyen. Szerény, se rény, kitarító munka virágoztathat fel csak minden szép kezdeményezést. A megyei történelmi társulat életében egy nevezetes forduló pont következett be: legközelebb saját helyiséget kérend a megye székházában gyűjteményei, muzeuma számára. De nem elég, hogy muzeumi helyisége legyen, kell, hogy az lassankint be is töltsék gyűjteményeinkkel: e muzeumban tetet nyer a szellemi alapon nyugvó egylet és a valóságosan élő, látható lények, megyei tényezők sorába lép. A megyei muzeumnak a következő fő osztályai lesznek: I. Pénz és éremgyűjtemény. Ez osztályban első sorban mindazon régiek foglalkoznak helyet, melyek megyénk területén találtak, azonfelül az egybe hasonlítás lehetőségének szempontjából, olyan régiek és újabb pénzek is, melyek más helyeken kerültek felszínre vagy más országokban dívtak és dívnak. A pénz és éremgyűjtemény hivatva van sok történelmi mozzanatról tanulságos tényeket felderíteni. II. Régiség gyűjtemény. Ez osztályban helyet foglalnak vallási, katonai, polgári stb. régiségek, tárgyak, melyek az elmúlt idők művelődési állapotait tanulságos világításba helyezik és első sorban a megye területén kerültek felszínre; de a másutt találtak is örömmel fogadtatnak, csak a lelhely jeleztessek. A legcsekélyebbnek látszó tárgy is ily muzeumban hézag pótlóvá lehet. III. Okirat, pecsét, címer gyűjtemény; első sorban olyanok, melyek megyénk, községeink és családaink múltjára vonatkoznak. Ha a tulajdonos az eredetieket nem nélkülözhetné, úgy azok másolatai is köszönettel fogadtatnak. IV. A megyei történelemre vonatkozó nyomatott vagy kéziratban levő könyvek, monográfiák, tanulmányok, térképek. V. Bármely könyv, hírlap, röpirat vagy egyéb nyomtatvány, mely e megye területén jelent meg, vagy megyénk valamely szülőtte által bárhol másutt lett kiadva. — A megyei történelmi társulat köszönettel fogad minden, a fentebbi csoportok bármelyikéhez tartozó szíves adományt; ha azonban a tulajdonos azoktól végleg megválni nem tudna, úgy térítvény mellett mint letétet is a legnagyobb örömmel fogadja azokat a tulajdonosnak fentartott teljes rendelkezési szabadság tiszteletben tartása mellett. A történelmi régiségek megőrzése tekintetéből 1881-iki XXXIX. t. c. szándéklatainak is lehelyesebben felel meg e megye közönsége, ha a területén talált vagy található bármilyen régiséget a megyei muzeumnak juttatja; egyes tanintézeteknek adott régiségek a nagy közönségre nézve hozzáférhetlenek, és így újból eltemetettek. A történelmi társulattól nyert megbízás folytán tisztelettel felkérem a megyei közönséget, hogy a tulajdonában levő régiségeket vagy muzeumba való tárgyakat a megyei muzeum számára átengedni és azokat alulírthoz beküldeni kegyeskedjék. Karoljuk fel egyesült erővel megyénk kulturális érdekeit, támogassuk egyetlen ilyenét megyei társulatunkat és muzeumunkat: ne szóval, hanem tettel és áldozatkészséggel szeressük megyénkben a hazát. Zombor, 1884. június 23-án.“ Ezen felhívás eredményeképp jelenthetőem, hogy a megyei muzeum számára a következő adományok folytak be: Bajai Mihály 1 r. p., Karnász Lajos 2 r. p., Karl Lajos Cserenkáról 4 d. régi p.; dr. Tóth Miklós Zomborból 10 db. r. p.; Bittermann Nándor Zomborból 9 drb. r. p.; Berger Antal Zomborból 3 db. r. p.; Paity Glisa Szilbásról 1 db. r. p.; Kutlik Félix kulpini ev. lelkész 31 db. r. p.;

Steltzer Frigyes kiszácsi ev. lelkész 38 db. r. p. és érem; Freundly Mihál Zomborból 13 db. r. p.; Karkis Alajos Zomborból 27 db. r. p. és érem; Koralek Henrik Zomborból 1 r. p.; Mayer József Zomborból 1 r. p.; Sztahó Ferenc Zomborból 1 r. p.; Stumpfögger György Brestovácáról 117 db. r. p.; Grósz Gusztáv Szenttamásról 3 db. r. p.; dr. Margalits Ede Zomborból 8 db. r. p.; Sztarcevic Jenő adománya Felső-Szt.-Ivánról 5 db. r. p. — Összesen 472 db. régi pénz és érem. Ezen eredmény mindenre igyekező, ha meggondoljuk, hogy a gyűjtés csak négy hó óta foly. Sajnálattal kell azonban jeleznem, hogy számosan még most is, félreismerve a megyei muzeum jelentőségét, leleteiket vagy Budapestre a nemzeti muzeumba küldik, vagy egyes tanintézetekben újra eltemetik. Okmányokat és nyomtatványokat ajándékoztak az egyletnek: borsódi és katymári Latinovits Géza, Steltzer Frigyes, Piukovics János Ödön, Radics György, Fridrik Tamás Bittermann Nándor, Latinovics Gyula, Famlar Gusztáv Adolf, Koch József urak. A lefolyt félévnek legjelentékenyebb és legörvendesebb mozzanatát a muzeum alapítására és gyarapítására irányzott tevékenység képezi. Jelentésemet azon óhajjal fejezem be, vajha zsenge egyletünk iránt az érdeklődés az egész megyében mindinkább terjedvén és erősödvén, az a tagok egyetértő és kölcsönösen méltányló működése által mindinkább felvirágozzék: mert csak így fog az alapításához kötött reményeknek teljes mértékben megfelelni. — Kelt Ujvidéken, 1884. augusztus 26-án. Dr. Margalits Ede, egyleti titkár.“

A titkári jelentés minden pontjában helyeslő tudomásul vétetvén, Iványi István felolvassa a következő nagyérdéki tanulmányát: „Bács és Bodrogh vármegye felélesztése a török kiszorítása után 1686—1700.“ A felolvasáshoz érdekes kommentárt terjesztett elő Bende Imre apát-plébános, országgyűlési képviselő. — Donoszlovics Vilmos „Futaki gróf Hadik András-ról írt gondos életrajzát szerző távollétében dr. Margalits Ede titkár olvassa fel; e felolvasás anyagát Futak településére és Hadik Andrásra vonatkozó lebilincselő hatású adatok felsorolásával egészíti ki Bende Imre egyleti tag. Titkár indítványára Donoszlovics dolgozata a futaki plebánia levéltárában levő adatok felhasználásával kiegészítendő. — Steltzer Frigyes egyleti tag szép és tartalmas dolgozatát „Kiszácsi története“ a szerző távollétében dr. Molnár István Lajos egyleti tag olvassa fel. Végül nagy érdeklődést kelt Iványi István második felolvasása is: „Egy audiencia Mária Teréziánál“. A vonzóan előadott rajz Szabadka szabad királyi várossá való emelésének történetéből beszél el egy epizódot. — A titkár új tagokul bejelent Schadt Ignác morovici r. k. lelkész, Horvát József ujvidéki főgimnáziumi tanárt, Záhnbauer Ágoston ujvidéki főgimnáziumi tanárt, dr. Csicsáky József prépostot (Almás), dr. Csicsáky Mihály főispáni titkárt (Zombor), Deák Zsigmond szolgabíró (Almás), Arnold Antal községi jegyzőt (Almás), Kovacsics János honvéd hadnagyot (Arad), Antunovics József, kir. községi jegyzőt (Almás) Valihora Ágostont (Kalocsa). Végül Balla Pál ujvidéki ügyvéd alapító tagul jelentkezett és az alapító díjat (50 firt) az elnök kezébe le is tette. Az egylet tagjainak összes száma ez idő szerint: 210.

Hírek.

A 6. ujvidéki gyalogezred tulajdonosát, Károly román királyt, Milán szerb király a szerbiai 6-ik gyalogezred tulajdonosává nevezte ki.

Baráth Kalmán, m. k. honvéddadnagy a Zomborban székelő 5. zászlóaljnál, Bécsben tornatanári és vivőmesteri oklevelet nyert.

A bács-bodroghme gyei községi tanítók egyesületének f. évi aug. 25-én Ujvidéken tartott XIII. rendes közgyűlése alkalmával megválasztott tisztviselők névsora a következő: Elnök: Schmausz Endre, tiszteletbeli elnök: Rauschenberger Adolf, I. alelnök: dr. Bartsch Samu, II. alelnök: Bruck Ferenc, jegyző: Molnár Ferenc, I. aljegyző: Bakodi Márton, II. aljegyző: Petonszki József, pénztárnok: Weigang János, ellenőr: Herr Sebestyén, könyvtárnok: Rauschenberger János. S ezeken kívül még 12 választmányi tag is választott.

A helybeli állami főgimnáziumban az ünnepélyes „Veni Sancte“ f. hó 1-én volt s az előadások 3-án kezdtettek meg.

Dr. Modor Vidor ügyvéd Kalocsán, városunkban előnyösen ismert s volt tvszéki joggyakornok, eljegyezte Pest megye egyik kiváló szépségét: Semsey Laura kisasszonyt Kalocsán.

Az ujvidék-palánka-vidéki róm. kath. tanítóegylet aug. 28-án tartotta Ujvidéken évi rendes nagygyűlést, Bende Imre apát elnökléte alatt. Az egylet 64 tagja közül a rossz időjárás következtében csak 36 jelent meg. Az elnök igen magvas beszédben fejtegette a jó és rossz iskola közti különbséget; jó iskolának tartva az oly iskolát, melyben a tanító tanulóit szorgalommal, lelkesedéssel s a helyeseknek ismert módszerek segítségével tanítja az elemi ismeretekre; s főként jó az oly iskola, melyben a hazafias szellem, az állami nyelv s a hazafias erények oltatnak be a gyermek zsenge kedélyébe; legyen az az iskola felekezeti, községi vagy állami; birjon az az iskola magyar, német vagy szerb tannyelvvél. Rossz az iskola, ha ezen követelményekkel nem bír. Ezután következett a miniszterium által is megerősített alapszabályok felolvasása s egyúttal elhatároztatott, hogy 200 példányban kinyomassanak. Szalay György ujvidéki tanító a fogalmazás oktatásáról a népiszkolában értekezett. Vita tárgyát képezte még a fegyelem fentartása a népiszkolában és eszközei. Felolvasatott még az „orsz. kath. tanítói segélyalap“ szervezeti szabályzata. Az alap célja és szervezete hasonló az „Eötvös-alaphoz“. Célja a kath. tanítók árvaírói és özvegyeiről gondoskodni, s a tanítók jeles előmenetelű gyermekeit ösztöndíjban részesíteni. — Alapító tagokul belétek: Eigi József futtaki plébános 300 firtal, Bende Imre és Zitti Róbert 100—100 firtal, továbbá az egylet maga, Kern Ferenc és Gruber Bálint 50 firtal. Rendes tagokká lettek az egylet tagjai. Ezen alapot egy káptalan kezeli. Bende Imre apát egy igen szép és humánus ajánlatot tett, t. i. egy az ügy iránt érdeklődő tanítót fog a váci siketnémák tanintézetébe

küldeni saját költségén, hogy az ottani tanítási módokat elsajátítván, azt vidékünkön értékesíthesse. A tisztejtítés következőleg ejtetett meg: Elnök Bende Imre, alelnök Armbrust Péter palánki esperes, jegyző Kern Ferenc, pénztárnok Leiszter József, könyvtárnok Kaltner János, azonkívül egy 18 tagból álló választmány. A jövő évi nagygyűlés pünkösdkor Palánkán fog megtartatni. — A gyűlés után közeledt volt Hanslichnál.

Szabadkai Lyoyd-társulat. A kereskedelem, ipar és gazdaság érdekeinek előmozdítása céljából Szabadkán a fönti cím alatt társulat alakult, mely működését ez évi november 1-én kezdi meg. Az új Lyoyd-társulat alapszabályai szerint tagjai közt, valamint ideiglenes viszályaiban mint választott bíróság fog működni. A társulat ideiglenes választmányának tagjai a következők: Bauer Gyula (pénztárnok), Blau Simon (elnök), Fürst László, Horovitz Ignác, Jóó Dezső, Kunecz Ignác, Manojlovics Szánok, Schulhof Hermann, Singer Adolf, Steiner Károly (titkár), Töszeg-Dávid.

Hymen. Ulrich Mari kisasszonynak esküvője Maicen Alajos nyugalmazott cs. kir. főhadnaggyal a katonai érdemkereszt és a koronás ezüst érdemkereszt tulajdonosával f. hó 4-én teljes eszdben történt.

A rendezett tanácsú városok jegyzőitől követelhető minősítés kérdésében a belügyminiszter közelebb megjelölt rendelkezésben kimondotta, hogy azoknak a községi és községi részére megszabott képesítéssel kell bírniok.

Színházi jelentés. Mándoky Béla egész társulattal már városunkba érkezett, de előadásait a n. é. közönség s különösen a bérlő közönség kívánatára csak szombaton, f. hó 6-án fogja megkezdeni. Az előleges jelentésekben közzétett „Bögéger“ című 3 felvonásos operette lesz az első előadás, ezt pedig „Zombor városához“ című prolog fogja megelőzni, melyet maga az igazgató fog szavalni, utána „Hymnus“, éneklő az összes személyzet. Bérelni még folyvást lehet a színházi irodában.

Műbarátoknak ajánlatnak megvételre a magyar képzőművészeti társulat gyönyörű kivitelű albumlapjai.

Baján a szabadka-bajai vasút pályájába eső Jámbor-féle ház anyagát az építkezési vállalat Gyurakovits Mátyásnak eladta, ki a munkáért 3 nap alatt volt köteles teljesíteni. Ezen lehártd Gyurakovits három fiatal gyerekre bízta, kik ahhoz nem igen értettek, s így történt, hogy augusztus hó 26-án reggel egy leomló fal az egyik munkás, a 16 éves Bayer Tamásra dőlt, s ez rögtön meghalt.

Apáthy Gyula zentai kir. járás-bírósi albiró f. hó 8-án vezető oltárhoz Szegeden Endrényi Miska kisasszonyt.

Gyarmati Imre moholi lakos birközás közben a gabnakazalról fejtetőre esett, mire következtében másnap meghalt.

A zentai közs. népiszkolánál egy városi tanító-női, esetleg tanyai tanító-női állomás töltendő be szeptember 10-én, 750 firt, illetve 500 firt fizetés mellett.

Cégbejegyzések. Kaufmann S. özvegye kalap- és szűcsárúkereskedés Zomborban. — Roheim Henrik és társa bórkereskedés Zomborban.

Pályázat. A földmívelés, ipar és kereskedelmi miniszterium pályázatot hirdet egy oly munka megírására, mely a mezőgazdasági hitelszövetkezetek előnyeit fejtegetse, azok alakítására tüzetes utmutatást adjon és megfelelő alapszabálymintákat szolgáltatasson. E munka arra lévén szánva, hogy a szövetkezeti hiteltelre leginkább szoruló kisebb gazdák közt nagyban terjesztessék: a nyelvezetnek jól érthetőnek, szabotnak és népiesnek kell lennie. A hitelszövetkezetek előnyeit fejtegető, és azok alakítására utmutatást szolgáltatató rész 4—4 ivnél többre ne terjedjen, ide nem számítván az alapszabálymintát, könyvelési és egyéb irománypéldákat. E munka megírására ezer forint pályadíj tüzetik ki, mely díj azonban csak oly munkának adható ki, mely az alakítandó bíráló bizottság által nemcsak relative a legjobbnak, de abszolút becsűnek nyilvánítottatik. A pályadíjat nyert munka a miniszterium tulajdonává válik. A miniszterium fenn tartja magának azt, hogy az esetre, ha abszolút becsű munka a beadott pályaművek közt nem taláthatatnék, vagy ha az első díjat el nem nyert munkák közt olyanok találatának, melyek céljaira alkalmas anyagot szolgáltatnak: ezek közül tetszése szerint egyet vagy többet 300 firtal jutalmazván, annak vagy azoknak tulajdonjogát megszeresse. A pályamunkák f. évi december hó 31-ig a földmívelés, ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumhoz nyújtandók vagy küldendők be. A pályamunkák kéziratja jellegével látandó el; ugyanezen jelige a pályaművet tartalmazó borítékra is irandó; melléklendő továbbá egy lepecsételt levél, mely szerző nevét tartalmazza, s mely lepecsételt levél az illető pályamunka jellegével látandó el. A bíráló bizottság névsora a „Budapesti Közlöny“-ben, s a földmívelés, ipar- és kereskedelmi miniszterium hivatalos közlönyében a „Közgazdasági Értesítő“-ben közzé fognak tétetni. A beérkezett pályamunkák jellegéi, s annak idején a bírálat eredménye, szintén az érintett közlönyökben fog nyilvánosságra hozatni. A földmívelés, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium.

A közigazgatási gyakoronokokra vonatkozólag a belügyminiszter elrendelte, hogy állásuk előkészítő természeténél fogva, a közigazgatás különböző ágai-ban önálló munkakörben nem alkalmazhatatnak. Különösen oly hivatalos teendőkkél, melyek rendén az állami közbiztonsági közegekkel való rendelkezésnek és esetleg az eljáró tisztviselő nagy felelősségével járó szabadságvesztés elrendelésének szükséges következhetik be, a közigazgatási gyakoronokok egyáltalán nem bízhatók meg; ily esetben mindenkor csak a szolgabíró és ennek akadályoztatása esetében vagy megbízása folytán és felelősségére a segédszolgabíró kell, hogy eljárjon.

A filipovai temetkezési-egylet alapszabályait a m. kir. belügyminiszter jóváhagyta.

Schönfeld Illés volt szabadka lakos hagyatékára a csöd elrendeltetett.

Árverés. Thurszky Mária 11,004 firta becsült ingatlanai szept. 30-án birói árverés alá kerülnek itt helyben.

Ötvenhárom éves városi képviselő. Az újvidéki tisztújítás alatt Heger Pál városi képviselő átnyújtott Paracetic Félix főispánnak egy iratot, mely igazolja, hogy őt 1831. évben választották meg tanácsnoknak és azóta részint mint ilyen, részint mint városi képviselő folyton tagja a törvényhatóságnak. — Még érdekesebbé tette az esetet azon körülmény, hogy 1831. évben is a jelenlegi főispán családjának egyik tagja vezette a restaurációt, névszerint: Paracetic József kir. tanácsos és Szerém-megye 1. sz. alispánja, mint királyi biztos, kire az öreg úr hálás szívvel emlékezik vissza, mert első helyre candidálta. — Heger most 84 éves s folyton jó egészséggel él. Fia Agoston, jónévű könyvkereskedő, szintén biz. tag.

A szerb királyi párnak és a trónörökösnek folyó évi szeptember 1-én a budapest-zimonyi vaspályán utaztában Szabadka és Csantavér között azon kocsi egyik tengelye, melyen Sándor herceg trónörökös aludt, megsérült, s e miatt Szabadkán felőrült kellett várnai a vonatnak. Szabadkán nagy ovációkkal fogadták Szerbia uralkodóját.

Gyászhir. Fájdalommal megtört szívvel értesítjük rokonaink és ismerőseinket, hogy feledhetlen fiam, illetve testvérünk Mayer Károly folyó 1884. évi szeptember hó 2-án esti 3/4 7 órakor, élte 26. évében elhunyt. Földi maradványai f. hó 4-én délután 5 órakor fogták a szt. Rókus sírkertbe örök nyugalomra helyeztetni, — lelke üdvéért pedig a gyász istenisztelit f. hó 5-én reggeli 9 órakor fog a helyb. róm. kath. egyházban a mindenek Urának bemutatni. Zombor, 1884. évi szept. hó 3-án: Aldás és béke honoljon hamvai felett! Mayer Ignác atyja, Mayer Béla, Mayer Emma, Mayer Mariska testvérei, úgy számos rokon és barátai

Ujvideken a tisztújító választás alkalmával a polgári tüzoltó egylet, élén a főparancsnokkal, Popovics polgármesterrel fáklyásmenetet rendezett a főispánnak, kit ünnepi beszéddel s zajos „Eljen! Hoch! és Zsivó!” felkiáltásokkal üdvözöltek. A fáklyásmenet azután Popovics polgármestert s Grossinger pártelnököt is kitüntette, fölkeresvén lakásaikat. Mindhárom helyen lelkesült üdvözlő beszédek tartottak, melyeket háromnyelvű eljenzés követett.

A folyó évi Kisasszony ünnep valamint Munkácsy Mihály „Krisztus a Kalvárián” című híres festményének kiállítására alkalmából a magyar királyi államvasutak városi menetjegy-irodája által kéjvonatok fognak rendeztetni a magyar királyi államvasutak Budapest állomására. Ezen kéjvonatokhoz az alantabb felsorolt állomásokon rendkívül mérsékelt menettérjegyek fognak a kiállításra szóló beléptijegyekkel együtt kiadni a következő árakon: Bajmók II. osztály 10 frt 42 kr. III. o. 7 frt 54 kr. Gombos-Bogojeva II. o. 13 frt 58 kr. III. o. 9 frt 62 kr. Ns. Militics II. o. 11 frt 52 kr. III. o. 8 26 kr. Prigl.-Szt.-Iván II. o. 12 frt 78 kr. III. o. 9 frt 10 kr. Szónta II. o. 13 frt 20 kr. III. o. 9 frt 36 kr. Zombor II. o. 12 frt 04 kr. III. o. 8 frt 60 kr. Csantavér II. o. 10 frt. III. o. 7 frt 20 kr. Hegyes-Feketehegy II. o. 11 frt 40 kr. III. o. 8 frt 30 kr. Kisszállás II. o. 7 frt 90 kr. III. o. 5 frt 80 kr. Kiszács II. o. 13 frt 20 kr. III. o. 9 frt 60 kr. Ó Kér II. o. 12 frt 70 kr. III. o. 9 frt 30 kr. Szabadka II. o. 9 frt. III. o. 6 frt 60 kr. Topolya II. o. 10 frt 70 kr. III. o. 7 frt 70 kr. Újvidék II. o. 14 frt 10 kr. III. o. 10 frt 20 kr. Verbász-Kula II. o. 12 frt. III. o. 8 frt 70 kr. Ezen mérsékelt árú menettérjegyek f. é. szeptember hó 6-án induló s Budapestre még csak szeptember hó 7-én reggel érkező valamennyi személy- és omnibus-vonathoz — a gyorsvonatok kivételével — adatkak ki. A visszautazás f. é. szeptember hó 7-én délutántól kezdve közlekedő bármely személy- vagy omnibus-vonattal — a gyorsvonatok kivételével — bezárólag szeptember hó 15-ig történhetik. Gyermekekre nézve kedvezmény és podgyász után szabadsúly nem engedélyeztetik. Figyelmeztetés. A fentebb felsorolt állomásokon történő jegyváltás alkalmával, Munkácsy Mihály „Krisztus a Kalvárián” című remekművének megtekintésére kiszolgáltatott belépti jegy a forintos napokon is érvényes. Különös kedvezmények: Hogy ezen kéjvonatokkal utazók részére a mérsékelt menettérjegy kivül még egyéb anyagi kedvezmények is engedélyezhetők legyenek, a magy. kir. áll. mvasutak városi menetjegy-irodája több budapesti vállalkozónál és mulatóhelyek tulajdonosainál is mérsékelt belépti díjakat eszközölt ki, így p. o. a népszínháznál, városligeti arénánál, fővárosi szinkornél, svábhegyi fogaskerekű vasutnál, Bellevue nyaralónál, Rácfürdőnél, Lukácsfürdőnél; azonkívül több fővárosi kereskedő is megfelelő árleengedést biztosított. A fentebb felsorolt vasuti állomásokon történő jegyváltás alkalmával az utasoknak díjmentesen szelvényfizetek fognak kiszolgáltatni, melyekben az említett kedvezmények igénybe vételére vonatkozó szelvények foglaltatnak. Budapest, 1884. augusztus hóban. A magy. kir. államvasutak városi menetjegy-irodája.

Az időközben lemondott vagy elhalt megyebizottsági tagok helyének betöltése kérdéséhez. Több megye közönsége az időközben elhalt, lemondott vagy tagsági képességet vesztett választott bizottsági tagok helyeit, évközben törtött pótválasztás útján tölttén be, a belügyminiszter az 1870. XVII. t. c. 29. §-ára hivatkozással kimondotta, hogy az ilyen pótválasztások nem foghatnak helyt, — s az így megürült választott bizottsági helyek csak az év végén eszközlendő általános kiigazító választáskor töltendők be.

Erdekes határozatot hozott a helyben működő adófelszámolási bizottság f. évi augusztus hó 25-én 175. sz. a. Ugyanis Szent-Tamás község elüljárósága, hogy a lakosság a községet terhelő állami adó és más költségek, valamint a közlegelő elkülönítése f-lett folyamatosan levő mérnöki munkálatok költségeitől — a legelőügy teljes véglegzéseiig — megkíméltesék: a kiosztott járásföld minden láncá után 23 frtot szed. A község e 23 frtot költség címén szedi; de a jövedelmi adó javaslatok készítése végett künjárt kincstári képviselő haszonbérletet állapított meg. Az óbecsei adókövető bizottság elé kerülvén ez ügy, itt eldöntetlenül maradt; s csak az adófelszámolási bizottság mondotta ki határozottan, hogy igenis bérlet, s a haszonbért fizetők jövedelmi adófizetésére is kötelesek.

Az ipartörvénynek végrehajtása tárgyában a kereskedelmi s iparügyi miniszterium az összes tör-

vényhatóságokhoz nagyterjedelmű rendeletet intézett, melynek hat fejezetében pontos részletezéssel fel vannak sorolva a hatóságok teendői. A törvénynek — mely tudvalevőleg október 1-én lép életbe, — egyik legfontosabb határozata — az iparlagstromok vezetése. A miniszteri rendelet felsorolja ezuttal a képeítéshez kötött mesterségeket. A törvény 5. §-ában adott megbízás alapján a miniszter összesen 52 mesterségre vonatkozólag rendeli el a képeítést, s ezek közül öt azonkívül még csakis engedélyezés mellett üzhető. A következő negyvenhét mesterség van képeítéshez kötve: 1. Arany-, ezüstműves és ékszerész. 2. Aranyozó. 3. Arany-, ezüst- és fémverő. 4. Asztalos. 5. Bádógos. 6. Bognár. 7. Borbély, fodrász és parókakészítő. 8. Bőröndös. 9. Cserép- és palafedő. 10. Csizmadia. 11. Cipész. 12. Cukráz. 13. Esztergályos. 14. Fazekas. 15. Fésűs. 16. Gombkötő és paszományos. 17. Hangszerkészítő. 18. Hentes. 19. Kádár. 20. Kalapos. 21. Kárpitos. 22. Kefekötő. 23. Kelme és fonalfestő. 24. Keztyűs és sérvkötőkészítő. 25. Késs. 26. Kocsigyártó. 27. Kosárfonó. 28. Kovács. 29. Könyvkötő. 30. Köteles. 31. Kötőszövő. 32. Kutsináló. 33. Lakatos. 34. Mázoló és fényező. 35. Mészáros. 36. Mézeskalácsos és viaszöntő. 37. Molnár. 38. Nyerges. 39. Órás. 40. Rézöntő, réz- és bronzműves. 41. Sütő. 42. Szabó. 43. Szappanos és gyertyamártó. 44. Szobafestő. 45. Szücs. 46. Tajték- és pipafaragó. 47. Timár. Minden iparos, a ki képeítéshez kötött ipart szándékozik üzni, tartozik egyelőre, azaz 1887. évi szeptember 30-ig okmányon igazolni, hogy szakbavágó műhelyben vagy gyárban szakbavágó munkával két évig foglalkozott. Azonkívül a felsorolt mesterségeken kívül a törvény 10. §-a szerint engedélyhez kötött iparok közül 1. az ács, 2. az építőmester, 3. a kőműves, 4. a kőfaragó, 5. a kéménysópró ipar is képeítéshez kötött. Valamely ipar megkezdésére vonatkozólag a rendelet a következő eljárást szabja meg: a ki ipart (vagy kereskedést) szándékozik üzni, tartozik ebbeli szándékát a törv. 4. §. értelmében az illetékes iparhatóságnak, azaz annak az I. fokú iparhatóságnak, a melynek területén az iparüzlet megindítandó (Ipartörv. 177. §.) írásban bejelenteni. E bejelentés alakja: a közönséges kérvény. E kérvény mellett a bejelentő okmányon tartozik igazolni azt, hogy nagykoru, vagy hogy nagykorúnak van nyilvánítva, vagy ha kiskoru, atyjának, illetőleg gyámjának gyámhatóságilag jóváhagyott beleegyezését; végül, ha jogi személy, az üzletvezető alkalmazását. A kérvényekre bélyeg alkalmazandó, még pedig: a) 50,000-nél több lakossal bíró városokban és községekben, az 1-ső ivtól 4 frt; b) 10,000—50,000 lakossal bíró városokban és községekben, az 1-ső ivtól 3 frt; c) 5000—10,000 lakossal bíró városokban és községekben az 1-ső ivtól 2 frt és d) más helyeken az 1-ső ivtól 1 frt 50 kr. A beadványok 2 ik és minden további ive 50 kros bélyeggel látandó el. A kellő bélyeggel ellátott kérvény a hivatali bélyegzővel szabályszerűleg átbélyegzendő, maga az iparigazolvány pedig bélyegtelennül kiadandó.

Versenyárgyalási hirdetmény. 22410. A bajai Dunaparton létesítendő partbiztosítási munkálatoknak, nevezetesen: 115,50 m³ földkiemelési, 565,40 m³ földfeltöltés, 115,50 m³ ágyazat a köburkolat részére, 599,445 m³ köburkolat, 24162,11 m³ kőhányási munkáknak vállalat útján leendő végrehajtása céljából versenyárgyalás hirdettetik. A vállalatot szabályzó szerződési feltételeket, műszaki terv, valamint a munka minőségét és mennyiségét kitérítő táblázat, a budapesti m. kir. folyammérnöki hivatalnál (V. akademia-utca 13 sz.) a hivatalos órák alatt betekinthető. Az ajánlatokban az egységárak számokban és betűkkel kiirandók s az is jelzendő, hogy ajánlattevő a helyi viszonyokat ismeri, a feltételeket és rajzokat betekintette, megértette s elfogadja. A kellőn bélyegzett ajánlatok öt pecséttel zárt és e felirattal: „Ajánlat a bajai partbiztosításnál 1884. évben végrehajtandó munkákra” ellátott borítékban, 5000 frt bánatpénznek készpénz vagy óvadékképes értékpapíron történt letételéről a pesti m. kir. állampénztár által kiállított elismervény csatolása mellett, Bozóky István segéd hivatali igazgatónál f. évi szeptember hó 16-án déli 12 óráig nyújtandók be. A bánatpénznek az ajánlathoz készpénzben vagy értékpapírokkal való csatolása meg nem engedtetik. Az ajánlatok ugyanazon napon déli 12 órakor a miniszterium tanácstermében bizottságilag nyilvánosan fognak felbontatni. Budapest, 1884. augusztus 23. án. Közmunka és közlekedési m. kir. miniszterium.

Heliometer-festészet. Schön Adolf könyvkereskedésének kirakatában egy képgyűjtemény látható, mely valóban megérdemli a figyelmet. Ezen képek színezett arcképekből vannak egybeállítva, és a rendszer, a mely szerint ezek előállítva lesznek, helio miniatur festészetnek nevezetik. Ezen képmintákat Schnapek Vilmos akad. festő festette és állította ki. Ezen művész igen figyelemre méltó és sikerült képeket mutatott be nekünk, minek folytán mi öt bárkinek, jó szívvel ajánlhatjuk. Lakás: „Vadászkürt” szálloda 7. sz.

Felélős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Két TANONC felvétetik

FRIEDEL PÁL

vas- és fűszerkereskedésében A P A T I N B A N.

A szerb nyelvben jártasok előnyben részesülnek.

3665. sz.
1884.

Birtokeladás esetleg bérbeadás.

A zombori m. kir. jószágigazgatóság kezelése alatt lévő kucurai 944⁵¹⁸/₁₆₀₀ holdat tevő kincstári uradalmi birtok az ezen hirdetés kiegészítő részét képező részletes eladási terv szerint 5—10 holdas a terepnek megfelelőleg 20, 30, 40, 80 holdas részletekben is a kataszteri tiszta jövedelem alapján megállapított, tehát a föld minősége szerint különböző holdankénti 350—360—392²⁵—419—428—432⁵⁰—436⁷⁵—450—460—520 frt becsértékekkel szóbeli nyilvános árverés útján Kuczurán a község házában

1884. évi szeptember hó 10-én

déllelőtti 9 órától kezdve és esetleg folytatólag a következő napokon

a legtöbbet ígérőnek örök áron fog eladni.

A szóbeli árverés megkezdése előtt írásbeli ajánlatok is adhatók be; de csakis az egyes vagy több dülökre avagy táblákra, vagy végtére az egész birtokra.

Az egyes dülök becsértéke a következő:

I-ső dülő	118 ²⁵⁸ / ₁₆₀₀ hold	53110 frt
II-ik	137 ²³³ hold	61970 "
III-ik	141 ³²⁴ "	50730 "
IV-ik	91 ⁸⁰⁰ "	40155 "
V-ik	97 ²⁷ "	45340 "
VI-ik	81 ¹²³⁶ "	41700 "
VII-ik	128 ³⁸¹ "	66700 "
VIII-ik	98 ⁹⁰⁹ "	51155 "
IX-ik	49 ⁷⁵⁰ "	22260 "

Az egyes táblák becsértéke:

I-ső tábla a torzsai határtól a kucura-sóóvei utig, mely magában foglalja az I, II, III. dülöket 397¹²¹⁵/₁₆₀₀ hold 167,810 frt.

2-ik tábla a kucura-sóóvei uttól a kucura-ókeri utig, mely magában foglalja a IV, V. és VI. dülöket 370⁴⁰⁰ hold 127,195 frt.

3-ik tábla a kucura-ókeri uttól a kiskéri határig, mely magában foglalja a VII, VIII. és IX. dülöket 276⁴⁴⁰ hold 140,215 frt.

Az egész 944⁵¹⁸ holdnyi birtok becsértéke pedig 435,220 frt.

Minden versenyezni szándékozó köteles a szóbeli árverés megkezdése előtt a kikiáltási összeg 10%-át bánatpénz fejében letenni.

Az írásbeli ajánlatok 50 kros bélyeggel és a kikiáltási árak 10%-át tevő bánatpénzzel ellátandók és azok borítékán határozottan kiteendő a tárgy, melyre az ajánlat tétetik, továbbá az ajánlatban a megajánlott vételár számokkal és betűkkel világosan kiirandó és végül az ajánlattevő által kijelentendő, hogy a feltételeket ismeri és azok minden pontjának magát feltétlenül aláveti.

A vételár tíz évenkénti egyenlő részletekben mindig az összes kiünlévő hátralékok után az eladás jóváhagyása napjától a lefizetés napjáig számítandó 6% kamatokkal együtt törlesztendő.

A bánatpénz az első részletbe fog betudatni.

A részletes eladási terv- és az árverési valamint a szerződési feltételek Zomborban a m. kir. jószágigazgatóságnál és Kulán a m. kir. kincstári uradalmi ispánságnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Ha az eladás nem sikerül, a bérbeadási árverés fog ugyanazon napon s esetleg folytatólag a következő napokon megtartatni.

A bérbeadás 3 évre ugartartási kötelezettség és albérlési tilalom nélkül történik és pedig részletenként a kisbérlési feltételek szerint és ekkor a kikiáltási ár a becsértéknek huszadrésze és ehez ¹³/₁₀₀ százalékat az általános jövedelmi pótdó és közköltségek fejében hozzáütve; — avagy dülönként vagy egészben és ekkor a kikiáltási ár, a becsértéknek huszadrésze, ehhez csak az ált. jövedelmi pótdó fejében ¹⁰/₁₀₀ százalékat hozzáadva, a dülök vagy egész birtok bérlétére szabályos írásbeli zárt ajánlatok — a szóbeli árverés megkezdése előtt beadhatók.

A bérlési feltételek a zombori m. kir. jószágigazgatóságnál tekinthetők meg.

Zombor, 1884. évi augusztus hó 25-én.

2—2 **A m. kir. jószágigazgatóság.**

4613. sz.
k. ig. 1884.

Pályázati hirdetmény.

Bács Bodrogh megye apatini járás szolgabírósága részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a megye törvényhatósága által f. évi 41/kgy. sz. határozatával Bogojeva községében a hozzá tartozó gombosi kikötő helyli önállóított község-orvosi állomás folyó évi szeptember hó 28 ik napján reggeli 8 órakor Bogojeva község házában tartandó választás útján fog betöltetni.

Ezen állomással 400 frt készpénz fizetés, 30 krajcár nappali s 60 krajcár éjjeli látogatási s 20 krajcár halottkémlési díj van egybekötve, azonfelül egyes családoktól évi 150 frt mellékdíjazás helyzetit kiállításba, főleg az esetre, ha a pályázó a választást megelőzőleg személyes értekezésbe bocsájtkoznék.

Pályázni óhajtok felhivatnak, hogy az 1871. évi XVIII. t. c. 74 és az 1876. évi XIV. t. c. 143 §-a szerint felszerelt s a magyar nyelv tökéletes birását igazoló okmányokkal is ellátott kérvényüket f. é. szeptember hó 25-ig bezárólag ezen szolgabírósághoz annál inkább beküldjék, mert később érkezendő folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Apatin, 1884. augusztus hó 29-én.

3—1

Ribiczey Béla,
szolgabíró.

Birtokeladási hirdetemény.

A bács bodrogh megyei Pivnicá község határában fekvő, 1090¹⁰⁰¹/₁₆₀₀ kat. holdat tevő kincstári uradalmi birtokrészek, az ezen hirdetés kiegészítő részét képező részletes eladási terv szerint, dülönként, a kataszteri tiszta jövedelem alapján megállapított és tehát a föld minősége szerint különböző, holdankénti 348.⁷²—350.⁷⁴ 373.⁴³—280 és 261.²⁰ frt becsértékkel szóbeli nyilvános árverés útján **Pivnicán a község házában**

1884. évi szeptember hó 16-án

délelőtt 9 órakor a legtöbbit ígérőknek örök áron fog eladatni.

A szóbeli árverés megkezdése előtt az egyes dülökre, azok csoportjaira vagy az egész birtokra szóló írásbeli ajánlatok is adhatók be.

Az egyes dülök becsértéke a következő:

A. tag I-ső dülő	76 ¹⁰⁰⁸ / ₁₆₀₀	hold	26723 forint
II-ik	85 ¹⁸⁶⁸	"	29940 "
III-ik	54 ¹¹⁷⁸	"	19088 "
IV-ik	54 ²⁴⁴	"	18884 "
V-ik	98 ³⁰⁸	"	34242 "
VI-ik	65 ¹²²¹	"	22933 "
VII-ik	50 ⁶⁸⁹	"	17684 "
VIII-ik	101 ¹¹⁵⁵	"	37986 "

Az egész A. tag 587⁷⁵¹/₁₆₀₀ holdnyi birtok becs értéke 207,480 frt. — B. tag 48²⁰⁰ hold 13659 frt. — C. tag 454⁴⁵⁰ hold 118,659 frt.

Minden versenyzni szándékozó köteles a szóbeli árverés megkezdése előtt a kikiáltási összeg 10%-át bánatpénz fejében letenni.

Az írásbeli ajánlatok 50 kros bélyeggel és a kikiáltási árnak 10%-át tevő bánatpénzzel ellátandók és azok borítékán határozottan kitéendő a tárgy, melyre az ajánlat tételik, továbbá az ajánlatban a megajánlott vételár számokkal és betűkkel világosan kiírandó és végül az ajánlattevő által kijelentendő, hogy a feltételeket ismeri és azok minden pontjának magát feltétlenül aláveti.

A vételár tíz évenkénti egyenlő részletekben mindig az összes kün lévő hátralékok után az eladás jóváhagyása napjától a lefizetés napjáig számítandó 6% kamatokkal együtt törlesztendő.

A bánatpénz az első részletbe fog betudatni.

A részletes eladási terv és az árverési valamint a szerződési feltételek Zomborban a m. kir. jószágigazgatóságnál és Kulan a m. kir. kincstári urad. ispánságnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.
Zombor, 1884. évi augusztus hó 29-én.

2-2

A m. kir. jószágigazgatóság.

Seit 1855.
Aelteste und grösste
Annoncen-Expedition
HAASENSTEIN & VOGLER
(OTTO MAASS)
WIEN, PRAG etc.
Tägliche directe Expeditionen von Anzeigen, betreffend: Associations-, Compagnons-, Agentur-, Personal-, Arbeiter-, Stellen-, Wohnungs- und Kaufgesuche, Geschäfts-Veränderungen, Waaren-Empfehlungen, Submissionen, Versteigerungen, Auktio-nen, Verkäufe, Speditionen, Bank-Emissionen, Verlosungen, General-Versammlungen, Eisenbahn- u. Schiffahrts-Pläne etc. etc. etc.
an alle Zeitungen des In- u. Auslandes.
Prompte, discreete u. billige Bedienung.
Zeitungs-Catalog u. Kostenveranschläge gratis u. franco. — Die Entgegennahme von Offertbriefen geschieht gratis.

10-2

Nincs többé fogfájás!

DOM MAGUELONNE főnök a tiszteendő benediktinusoknál **Soulacban** (Gironde)
FOG-SZERE

52-36

használatát által.

Két arany érem, Bruxelles 1883. a legmagasabb kitüntetés. — Főltalálva 1873. Boussard Pierre prio által.
1 palack 1., 2. és 4 frt, per 75 kr. és 1 frt, pasta 1 frt.

Eau de Zenobie erősítő, megtartó és egyedül képes a szín visszaállítására ép úgy a hajnál, mint a szakállnál, azt hajlékonyra teszi és növeszti, 1 palack.

Tincture du dr. Richard a haj eredeti színének visszaállítása, rögtön siker. 3 frt 1 palack.

Eau de Phénix I. kitünő szer a haj színének visszanyerésére, 2 vagy 3-szori használatra minden további eljárás nélkül előtte vagy utána.

Eau de Phénix II. ugyanazon eredmény mint az I. sz., siker 2 nap után.

Gouttes du dr. Thompson szakáll-festőszer, könnyű használat és gyors siker.

Lotion vegetale Cephaline, jótékony a fejmossaásra egyszersáind a hajnövesztésre.

Annicaline toilette. Egyedüli szer mindenféle bőrbetegségek, kiütések, égések stb ellen.

Parfümök, nagy választéka az ismert angol és francia illatszereknek.

Poudre fleur de riz de Lahore, elismert legjobb rizspor, finom illattal.

Glycerine anglaise, kitünő szer a bőrnél fagyások ellen stb.

Főügynökség a nagyban eladásra

A. Seguin 3. rue Huguerie Bordeaux.

Raktár Zomborban: Heindhofer Robert és Weidinger S. és Zs uraknál.

A bécsi 1883. évi gyógyszerészi kiállításon ezüst érmet nyert.

12-12 A gráci 1880. évi országos kiállítás elismerési oklevelét nyert. — A triestzi 1882. évi kiállítás bronz érmet nyert.

A MOHAI
ÁGNES
FORRÁS

hazánk egyik legszénsavdusabb

SAVANYUVIZE

kitünő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Általában a víz mind azon köröknél kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Fris töltésben

mindenkor kapható

ÉDESKÜTY L.

magyar kir. udvari ásványviz-szállítónál

BUDAPESTEN.

Ugyszintén minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

1,000,000

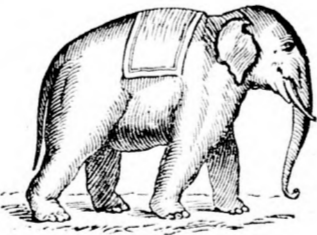
Kempelen Imre főherceg nagybirtokos tulajdonát képező mohai „ÁGNES” savanyuviz-forrás telepén 1883. november 15-én töltetett az

egy millióodik palack Ágnes-viz

mely annyiban képez nevezetesebb eseményt, amennyiben ezen eset Európában az első, mely alig három évi fennállása óta képes volt savanyuvizének ennyire élénk keresletet és közkedveltséget teremteni.

Raktár Zomborban: Falcione Gusztáv, Weidinger S. és Zs., Heindhofer Róbert és Hrabovszky és Sztrilich uraknál.

Az „ELEFÁNT” szálloda megnyitása ZOMBORBAN.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint a jó hírben álló

„Elefánthoz” címzett szállodát és kávéházat Zomborban

átvettem, s az összes helyiségeknek alapos ujtása, elegáns és kényelmes berendezése után, **augusztus 2-án HERCZENBERGER SÁNDOR** zenekarának közreműködése mellett megnyitottam.

Kitünő konyha, legjobb italok és pontos szolgálat által iparkodni fogok a n. é. közönség minden igényeinek megfelelni.

A n. é. közönség jó indulatába ajánlja magát

mély tisztelettel

HORVÁTOVITS STIPÓ

vendéglős.

10-8

A szálloda társaskocsija minden vonathoz közlekedik.